KPRM

Ldz 66/2025

dnia 02 kwietnia 2025 r.

Pan Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3,
00-583 Warszawa

P E T Y C J A

Działając w imieniu członków i w interesie publicznym, mając na uwadze, że kierowana przez Pana Premiera Rada Ministrów ma prawo inicjatywy ustawodawczej,

wnosi o podjęcie działań mających na celu nowelizacje:

1) ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin;
2) ustawy z dnia z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin;
3) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
4) ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

w taki sposób, aby:

HB

1) żołnierze zawodowi i funkcjonariusze wymienieni w ustawach wyszczególnionych w ww. pkt. 1 i 2 powołani do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r. posiadający ustalone prawo do emerytury lub renty, podejmujący pracę po zwolnieniu ze służby byli zwolnieni z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

2) wprowadzony został mechanizm przeliczania emerytur mundurowych, który zapobiegałby pauperyzacji emerytów mundurowych i zachowywał realną wartość ich świadczeń emerytalno-rentowych.

U Z A S A D N I E N I E

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa przy wymiarze emerytury wojskowej (policyjnej) przyznanej osobie, która wstąpiła do zawodowej służby przed dniem 2 stycznia 1999 r. mogą być uwzględniane nie tylko okresy zawodowej służby, ale także okresy składkowe i nieskładkowe wymienione w ustawach emerytalnych. Maksymalny wymiar wojskowej emerytury określa art. 18 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Kwota emerytury wojskowej, bez uwzględnienia dodatków pielęgnacyjnego, dla sierot zupełnych, kombatanckiego i za tajne nauczanie, nie może przekraczać 75% podstawy wymiaru, tj. uposażenia należnego w ostatnim miesiącu pełnienia zawodowej służby. Zatem lata pracy „w cywilu" skutkują wymiernie tylko w przypadku emerytów, którzy nie osiągnęli przyjętego przez ustawodawcę maksymalnego wymiaru emerytury wojskowej (policyjnej).

Pracujący emeryt wojskowy (policyjny) jest zobowiązany do odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne, rentowe, zdrowotne i wypadkowe, które przekazywane są do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Płaci również składki na ubezpieczenie zdrowotne, które przekazywane są do Narodowego Funduszu Zdrowia. Niestety, emeryci mundurowi oraz ich rodziny nie mogą w pełni korzystać ze zgromadzonego kapitału na ubezpieczenie społeczne. Znane są przypadki gdy odprowadzone składki wynoszą po kilkaset tysięcy złotych i w przeważającym stopniu są przejęte przez państwo.

W tej sytuacji rodzi się uzasadnione pytanie, czy żołnierze (funkcjonariusze) posiadający ustalone prawo do pobierania emerytury mundurowej powinni płacić wszystkie wyżej wymienione składki. Jeżeli chodzi o składki na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe, a także ubezpieczenie zdrowotne to ich opłacanie można uznać za uzasadnione. Pracujący emeryt mundurowy może zachorować, ulec wypadkowi przy pracy, a w konsekwencji korzystać z pomocy lekarskiej, zabiegów leczniczych, leczenia szpitalnego, refundacji recept i niektórych środków leczniczych.

Natomiast odprowadzone składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe to nic innego jak danina pobierana arbitralnie od pracującego emeryta. Podkreślić należy, że po przekroczeniu 75 % podstawy wymiaru emerytury wpłacone składki nie powodują jej wzrostu. Emeryt taki ma iluzoryczne prawo do „drugiej emerytury" z systemu powszechnego, jednak zgodnie z ustaloną w ustawach zasadą jednego świadczenia nie może jej pobierać.

Zgodnie z zasadą społecznej sprawiedliwości wszystkie osoby odprowadzające przymusową daninę dla państwa powinny mieć możliwość odpowiedniego korzystania

z tej daniny w postaci otrzymywanych świadczeń. Emeryci mundurowi, jako jedyni, są tej możliwości pozbawieni. Dlatego wniosek o zwolnienie pracujących emerytów mundurowych z obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe jest w pełni uzasadniony. Zauważyć należy, że wszyscy emeryci mundurowi, nie tylko podejmujący pracę, opłacają składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

Należy zwrócić uwagę, że członkowie niektórych grupy zawodowych, posiadający ustalone prawo do emerytury nie odprowadzają składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Nie ma więc racjonalnie uzasadnionych powodów, aby do tej grupy nie włączyć emerytów mundurowych, którzy rozpoczęli służbę przed dniem 2 stycznia 1999 r.

Coraz większy niepokój budzi zjawisko rosnącej dysproporcji między emeryturami mundurowymi, a uposażeniami żołnierzy i funkcjonariuszy będących w służbie. Nie do przyjęcia jest sytuacja, gdy po kilkunastu latach, emerytura oficera starszego jest niższa od uposażenia szeregowego lub słuchacza uczelni wojskowej.

W świetle powyższego wniesienie niniejszej petycji, z uwagi na jej społeczne znaczenie, jest do głębi uzasadnione.

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 3 ustawy o petycjach, wyraża zgodę na ujawnienie na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów informacji o podmiocie wnoszącym petycję.

Prezes Związku

HB

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Dyrektor
Eliza Wiśniewska

DUS-III.055.4.2025.WB

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) zawiadamia, że petycja Związku Żołnierzy Wojska Polskiego z dnia 2 kwietnia 2025 r. w sprawie zwolnienia z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r. posiadających ustalone prawo do emerytury lub renty, podejmujących pracę po zwolnieniu ze służby - została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

W swojej petycji datowanej na 2 kwietnia 2025 r. Związek wnosi (pkt 3 i 4, ppkt 1) o zmianę przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w taki sposób, aby żołnierze zawodowi i funkcjonariusze powołani do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r., posiadający ustalone prawo do emerytury lub renty, podejmujący pracę po zwolnieniu ze służby byli zwolnieni z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Kwestia obowiązku ubezpieczeń społecznych została uregulowana w art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350 z późn. zm). Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4 w związku z art. 12 ust. 1 cytowanej ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są m.in.:
1) pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów;
2) osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi.

Pracownik podlega ubezpieczeniom społecznym bez względu na wymiar czasu pracy, czas trwania umowy, status emeryta lub rencisty. Osoby będące zleceniobiorcami, mające ustalone prawo do emerytury lub renty podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu, jeżeli równocześnie nie pozostają w

stosunku pracy. Zbiegi tytułów do objęcia ubezpieczeniami społecznymi rozstrzygane są na podstawie art. 9 cytowanej ustawy.

Przepisy art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stoją przy tym na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych w zakresie warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych i obowiązku opłacania składek. Obowiązujące przepisy ustawowe nie różnicują zatem ubezpieczonych w zależności od wieku, posiadanego statusu czy uprawnień i w konsekwencji nie wyłączają z obowiązku ubezpieczeń społecznych osób zatrudnionych, które posiadają ustalony decyzją ZUS status emeryta lub rencisty albo nabyły uprawnienia do świadczeń emerytalnych z resortowych systemów zaopatrzenia emerytalnego tzw. „służb mundurowych".

Będąca przedmiotem wystąpienia Związku kwestia ustawowych obowiązków składkowych pracujących emerytów i rencistów była przedmiotem oceny ze strony Trybunału Konstytucyjnego, który niejednokrotnie wyjaśniał, że istnienie tego obowiązku nie narusza zasad określonych w Konstytucji. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego (np. wyrok z dnia 4 grudnia 2000 r. K 9/2000) obowiązkowe ubezpieczenie emerytów i rencistów kontynuujących określoną aktywność zawodową (zarobkową) - usprawiedliwia także konieczność realizacji konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego. Trybunał wskazał przy tym także, że nie ma powodu, dla którego osiągnięcie wieku emerytalnego, czy pobieranie określonych świadczeń miałoby rodzić przywileje na rynku pracy, naruszając zasady równej konkurencji na tym rynku.

Dążenie do zapewnienia wszystkim jednakowego dostępu do miejsc pracy może uzasadniać egzekwowanie takich samych warunków zatrudnienia również w stosunku do osób mających już ustalone prawo do emerytury lub renty. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego regulacja nakładająca obowiązek ubezpieczenia emerytów i rencistów zarobkujących w ramach określonego stosunku prawnego niewątpliwie skutkuje równomiernym obciążeniem finansowym pracodawców, a tym samym stwarza równe szanse zatrudnienia. Z tego punktu widzenia wspomniana regulacja stanowi realizację zasady sprawiedliwości społecznej. Rozwiązanie zwalniające ubezpieczonych i pracodawców z obowiązku opłacania składek za zatrudnionych emerytów lub rencistów naruszałoby zasady sprawiedliwości społecznej, w tym także naruszałoby równe warunki konkurencji rynkowej.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego - cechą charakterystyczną ubezpieczenia społecznego jest rozłożenie ciężaru świadczeń na szerszą zbiorowość osób objętych jego zakresem. Usprawiedliwione jest zatem nałożenie obowiązku ubezpieczenia nawet w sytuacji, gdy dalsze opłacanie składek nie zawsze znajdzie odzwierciedlenie w zwiększonej wysokości przysługującego świadczenia.

Obowiązkowe ubezpieczenie osób, które osiągnęły lub nawet przekroczyły ustawowy wiek emerytalny, kontynuujących określoną aktywność zarobkową – jest zatem istotne ze względu na konieczność równego traktowania wszystkich osób zatrudnionych i ubezpieczonych oraz ze względu na systemową konieczność uczestniczenia wszystkich ubezpieczonych – poprzez opłacanie składek - w tworzeniu środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z którego wypłacane są na bieżąco emerytury, renty i zasiłki dla wszystkich świadczeniobiorców ZUS.

W przekonaniu Departamentu istnieją przesłanki do utrzymania obowiązku odprowadzania składek emerytalnych od przychodów emerytów mundurowych (z tytułu wykonywania pracy), chociaż nie jest z nim związany obowiązek wypłaty świadczenia emerytalnego z sytemu powszechnego.

Za takim stanowiskiem w tej kwestii przemawia publicznoprawny (a nie prywatnoprawny) charakter składki na ubezpieczenie emerytalne, potwierdzony zarówno orzecznictwem Sądu Najwyższego, jak i Trybunału Konstytucyjnego. W wyroku z dnia 4 listopada 2015 r.

(sygn. akt K 1/14), Trybunał zaakceptował i przytoczył m. in. wyrok SN z dnia 4 czerwca 2008 r. (sygn. akt II UK 12/08)10, dotyczący charakteru składki na ubezpieczenie emerytalne. Podkreślono w nim mianowicie, że *„system emerytalny oparty na zasadach ubezpieczeniowych charakteryzuje się przymusem ubezpieczenia społecznego związanym ściśle z obowiązkiem odprowadzania składek, a powstający z mocy przepisów ustawy systemowej stosunek ubezpieczenia społecznego ma charakter publicznoprawny. Inaczej rzecz ujmując, środki na ubezpieczenie społeczne, w szczególności emerytalne, są i będą przeznaczane na wypłatę świadczeń dla innych podmiotów, aniżeli ich płatnik i w tym znaczeniu są środkami publicznymi, podlegającymi ściągnięciu oraz zabezpieczeniu na zasadach dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne”.*

Regulacje ustawowe dotyczące warunków podlegania powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych zawarte w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - nie mogą ustanawiać wyjątków wynikających ze specyficznych uregulowań zawartych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym „służb mundurowych” - ponieważ systemy zaopatrzenia emerytalnego są systemami odrębnymi od systemu powszechnego. System zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych (w tym żołnierzy zawodowych) jest systemem autonomicznym w stosunku do systemu ubezpieczeń społecznych. Wynika to ze szczególnego tytułu uprawnienia, jakim jest służba, a nie praca, oraz ze względu na brak jakiegokolwiek udziału uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych w ponoszeniu kosztów tych świadczeń.

Podsumowując należy stwierdzić, że art. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w powiązaniu z ogólnymi, konstytucyjnymi normami dotyczącymi równości – ustanawia zasadę równości wszystkich ubezpieczonych i płatników składek w zakresie obowiązku ubezpieczenia i opłacania składek do ZUS. Jednocześnie są to zasady określone w przestrzeni wyznaczonej przez normy obowiązującej Konstytucji, zasadę sprawiedliwości społecznej oraz konstytucyjne prawo do zabezpieczenia społecznego.

Jednocześnie należy wskazać, że kwestie uregulowań dotyczących zasad zaliczania cywilnych okresów ubezpieczenia na prawo i wysokość emerytur i rent z systemów zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy innych służb – należą do zakresu właściwości Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Problematyka łączenia prawa do resortowego zaopatrzenia emerytalno-rentowego z prawem do świadczeń z cywilnego systemu powszechnego jest przedmiotem analiz ze strony właściwych resortów.

Pouczenie
Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska
Dyrektor
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Załącznik: Klauzula dotycząca przetwarzania danych osobowych przez MRPiPS.

Klauzula informacyjna dot. przetwarzania danych osobowych w zakresie kierowanej do MRPiPS korespondencji (dane zebrane od osoby, której dotyczą) Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/W poniżej przekazuję następujące informacje:	
TOŻSAMOŚĆ ADMINISTRATORA	Administratorem danych osobowych jest Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z siedzibą w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 1/3/5, 00-513 Warszawa.
DANE KONTAKTOWE ADMINISTRATORA	Z administratorem danych można się skontaktować poprzez adres mailowy: **info@mrips.gov.pl**, lub pisemnie na adres siedziby administratora.
DANE KONTAKTOWE INSPEKTORA OCHRONY DANYCH	Z Inspektorem Ochrony Danych można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych w szczególności w zakresie korzystania z praw związanych z ich przetwarzaniem poprzez adres mailowy: **iodo@mrips.gov.pl** lub pisemnie na adres siedziby administratora.
CELE PRZETWARZANIA I PODSTAWA PRAWNA	Pani / Pana dane będą przetwarzane w celu rozpatrzenia przesłanej do MRPiPS korespondencji. Podstawą prawną przetwarzania danych jest art. 6 ust. 1 lit. e RODO.
ODBIORCY DANYCH	Pani/Pana dane osobowe mogą być przekazywane podmiotom przetwarzającym dane osobowe na zlecenie administratora, a także innym podmiotom na podstawie obowiązujących przepisów (przykład: sądowi, Policji, instytucjom kontrolnym, podmiotom lub osobom fizycznym występującym z wnioskiem o dostęp do informacji publicznej).
OKRES PRZECHOWYWANIA DANYCH	Pani/Pana dane będą przetwarzane w okresie przewidzianym dla archiwizacji dokumentów wchodzących do narodowego zasobu archiwalnego.
PRAWA PODMIOTÓW DANYCH	Przysługuje Pani/Panu prawo dostępu do Pani/Pana danych oraz prawo żądania ich sprostowania, sprzeciwu, ich usunięcia po upływie wskazanych okresów lub ograniczenia ich przetwarzania.
ZAUTOMATYZOWANE PODEJMOWANIE DECYZJI, W TYM PROFILOWANIE	Pani/Pana dane nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu
PRAWO WNIESIENIA SKARGI DO ORGANU NADZORCZEGO	Przysługuje Pani/Panu również prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego zajmującego się ochroną danych osobowych w państwie członkowskim Pani / Pana zwykłego pobytu, miejsca pracy lub miejsca popełnienia domniemanego naruszenia. **Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (PUODO)**
INFORMACJA O DOWOLNOŚCI LUB OBOWIĄZKU PODANIA DANYCH	Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednakże ich przetwarzanie jest warunkiem rozpatrzenia korespondencji